

LIETUVA

VALSTYBINIS ANSAMBLIS

Misterija

DIEVAI IR ŽMONĖS

Esu būtis, mara, gimtis

PROGRAMA

ansamblis-lietuva.lt

BALTŲ MITOLOGINIAI DIEVAI IR DEIVĖS

Dievas Praamžius – Ukopirmas, Velinas – Velnias. Visatos kūrime dalyvauja trys dievai: Vyriausiasis Dievas Praamžius (kitaip vadinamas Ukopirmas) – šviesos, Velinas (Velnias) – tamsos, Perkūnas – gėrio ir dangaus ugnies. Perkūnas kariauja su Velinu.

Perkūnas. Tai ryškiausias baltų mitologinis dievas – aktyvusis dangaus pradas, vyriškumo ir energijos dievas. Pavasarį Perkūnas griautiniu ir lietumi pažadina žemę ir gyvybę joje. Jis – karių globėjas. Perkūnas kaip Dievas – Vytis iškilo istoriniais laikais, šimtmečius kovojant už baltų išlikimą. Baltai Perkūną įsivaizduoja aiškiai suasmenintu, žmogišku pavidalu, kaip žilabarzdį senį arba kaip didelį ir stiprų vyrą su kirviu rankoje. Didysis Perkūno priešas – Velinas. Kova tarp jų amžina. Į Perkūną kreipiamasi per ugnį, ąžuolą, kalną – atliekant maldas, giesmes ir šokį.

Deivė Žemyna. Viso kas gyva žemėje motina. Visi augalai, visi gyvi žemės padarai yra Žemynos ir Perkūno vaikai. Tai yra ir antropomorfinė deivė, ir paslaptingoji žemės jėga. Antropomorfiniu pavidalu ji – žemiškos motinos analogija. „Žeme Motina, aš iš Tavęs esu ir į Tave sugrįšiu.“

Deivė Laima. Pagrindinė šios Deivės pareiga buvo gimstančiam žmogui ar gyvuliui lemti likimą. Pirminė Deivė Laima buvo vaizduojama gegute. Vėliau Laima persiformavo iš gegutės į moterišką būtybę, pasilikdama paukštės kojas ir sparnus.

Žvorūna – Medeina. Baltų miško ir žvėrių deivė. Pasak Ipatijaus metraščio, jai aukojo Mindaugas, ir jos patekimas į dievų panteoną greičiausiai buvo susijęs su kunigaikščio religiniais interesais, galima manyti, kad kasmet pirmasis medžioklės laimikis buvo aukojamas Žvorūnai – Medeina. Ši esanti netekėjusi, graži mergina arba „vilkmergė“, lydima vilkų, kitur tai meškos pavidalą turinti deivė arba sena žila moteris. Ji nesauganti medžiotojų, bet greičiau trukdanti jiems žudyti.

Gabija. Ugnies Deivė ir maldų tarpininkė. Per ugnį maldos žodžiai kyla Dievams bei Protėviams. Ji taip pat yra ir šeimos židinio saugotoja. Deivė maitinama druska, gintaru, kadagiu. Vaizduojama zoomorfiniu katės ar paukščio pavidalu.

TRUMPA SIUŽETO SANTRAUKA

„Pradžioje buvo tik vanduo, o po to iš dumblo, kurį Velinas, Dievo lieptas, išgriebė iš vandens gelmių, Dievas viską sukūrė.“

Sukūrus pasaulį jį apkabina Velinas – nėra gyvybės, dingsta šviesa.

Su Velinu į kovą stoja Perkūnas. Velinas pasitraukia, dingsta žemės gelmėse – ten mitinė jo buveinė. Pataikant žaibams į žemę, prabunda Žemės dvasia – Deivė Žemyna. Jos rankose gyvybės šviesa. Žemyna tiesia Karaliui – Perkūnui pasaulį. Žaižaruoja žaibai, lyja lietus – Žemyna apvaisinama – viskas sužaliuoja, pražysta. Karaliai – Žemyna ir Perkūnas – laiko savo rankose gyvybės kupiną Žemę.

Iš juodos žemės susipynę į kamuolį kūnai pradeda stotis – „stojasi žmogus“ ir pradeda kelionę erdvėje ir laike...

x x x x x x x

Gentys prašo Dievų globoti ir stiprinti tautą. Kad Dievai išklausytų prašymus, viena iš genties šeimų pažada savo dukrą dievų tarnystei. Nors dukra jau sutikusi savo mylimąjį ir širdį paskyrusi tik jam, mergina liks skaisti ir taps šventos ugnies kurstytoja – vaidilute. Vyksta pasišventimo Deivei Gabijai apeiga.

Genties vyrai joja medžioti. Sustoję prie girios prašo Deivės leisti medžioti ir gero laimikio. Po medžioklės jai žada gausių aukų.

Naktis. Šventos ugnies šventykla. Ugnį saugo tik keletas vaidilučių. Įsiveržę vyrai jaunąją vaidilutę pagrobia. Vaidilutė, atpažinusi pagrobėją – savo mylimąjį, sutinka su juo pabėgti ir priima jo pasiūlymą už jo tekėti. Galiausiai bėglius pasiveja, o jie dėl tokio savo poelgio prašo tėvų atleidimo. Nors tėvas nesutinka, Vaidilė pabėgėlę atleidžia nuo dievų tarnystės. Vienas kitą mylintys jaunuoliai gauna visų palaiminimą.

Vyksta sutuoktuvių apeigos – aukojama Žemynai ir Gabijai: į jaunosios batus beriami grūdai nuo piktų dvasių apsiginti, einama ratu aplink ugnį, nuotaka apiberiama grūdais, ragaujamas medus, rankos surišamos juosta – jaunuoliai prisiekia vienas kitam. Po apeigos jaunieji išlydimi vyresniųjų, o jaunieji vestuvininkai šoka ir linksminasi.

x x x x x x x

Atliekamos žemės arimo apeigos: aukojamas gaidžio kraujas, kuriuo šeimininkas apšlaksto gentainius, po to nupilama kraujo ant žemės – dirvos laiminimas. Žmonės tikėjo, kad javai geriausiai auga naktį, kada danguje yra mėnulis.

Todėl mėnuliui buvo kalbamos maldos, kuriose jis vadintas aukso ragu, duodančiu derlių, žmonijai laimę ir sveikatą. Dažnai buvo sėjama naktį.

Vanduo – didžioji valomoji ir gyvybės galia. Grįžusius iš sėjos vyrus pasitikusios moterys aplaisto vandeniu, šaukdamos: „bus didelis derlius“, „kad javeliai neišdžiūtų!“, tikėdamos taip skatinančios gerą derlių.

x x x x x x x

Genties moterys ruošia šventam virsmui jaunąją gimdyvę. Jos šaukiasi Deivės Laimos pagalbos, atlieka apeigas ir užkalbėjimus, kad gimdyvė pagimdytų sveiką kūdikį. Prašoma stabdyti kraują ir skausmą.

x x x x x x x

Merginos renka žoles ir pina vainikus, ruošiasi didžiojo virsmo šventei. Šiame virsmo taške žmogiškoji būtybė šventiniame rate kaunasi su blogiu. Šermukšnio lazda apibrėžtas ratas apsaugo nuo blogio jėgų, o tekant „šokančiai“ ryto saulei norint pagerinti sveikatą reikia pasivolioti rasotoje žolėje, rasa nuprausti veidą.

x x x x x x x

Rugių lauke javų pjovėjos. Leidžiasi saulė, nupjovusios rugius moterys atneša pabaigtuvių vainiką jaunesiems šeimininkams.

Rugių kelionė baigėsi, jie suvežti į kluonus. Prasideda Kūlimas – kūlė, po to javų vėtymas ir „trejų devynerių“ grūdų atrinkimas apeiginiamalui pagaminti. Po to atliekama alaus aukojimo apeiga – Žemynėliavimas, skirta Deivei Žemynai.

x x x x x x x

Karo žinią skelbiančios daudytės skubina genties vyrus rinktis „pulkun“ ir stot į kovą. Į kovą išlydi savo sūnų ir mūsų pasakojimo herojai. Visi meldžia karo Dievą Perkūną pergalės. Aukojamas Dievams skirtas baltas žirgas. Jis buvo auginamas laisvas, juo nejojama. Aukojimo apeigoje žirgas nuvaromas iki mirties (varomas kol sprogsta širdis) ir sudeginamas. Mūšį, Kario – sūnaus žūtį sutapatiname su Žirgo aukojimu. Karys – sūnus, kiekvienos motinos auka karui, kaip Žirgo auka Dievams. Abu krinta negyvi. Kario kūną ir Žirgą pasiima Ugnis – liepsnojantis Vytis kyla į dangų...

Teka laikas ir žmonių gyvenimas: metų laikai, darbai ir šventės, keičiasi kartos.

Rėdos ratas sukasi Dievų globoje ir sąveikoje su jais.

Nuo amžių Dievo mintyje esu gimtis, būtis, mara, gaja.

DIEVAS PRAAMŽIUS. PASAULIO SUKŪRIMAS

Aro Žvirblio muzika

IŠ ŽEMĖS ATĖJOME

Lino Rimšos muzika, Leokadijos
Dabužinskaitės choreografija

„Spartinaiti nusan amzin...”

(„Stiprink mūsų tautą“, prūsų kalba)
L.Rimšos muzika, L.Dabužinskaitės
choreografija

SUSIPAŽINIMAS

MALDA DEIVEI GABIJAI

Lietuvių liaudies giesmė, L.Rimšos aranžuotė,
Sandro Muningytės – Domingo choreografija

MALDA DEIVEI ŽVORŪNAI – MEDEINAI

A.Žvirblio muzika, Vlado Braziūno žodžiai

APEIGINIS MEDŽIOKLIŲ ŠOKIS

A.Žvirblio muzika,
Agris Danilevičs choreografija

ANOJ PUSĖJ EŽERA

L.Rimšos muzika, lietuvių liaudies žodžiai,
A.Danilevičs choreografija

VAIDILUTĖS PAGROBIMAS

L.Rimšos muzika, A.Danilevičs ir
L.Dabužinskaitės choreografija

PASIPIRŠIMAS**SUTUOKTUVĖS**

L.Rimšos muzika, lietuvių liaudies žodžiai,
A.Danilevičs choreografija

ŽMONĖS LYG DIEVAI

A.Žvirblio muzika, A.Danilevičs choreografija

MALDA ŽEMYNAI

A.Žvirblio muzika, lietuvių liaudies žodžiai

SĖJĖJŲ MALDA

A.Žvirblio muzika, lietuvių liaudies žodžiai,
L.Dabužinskaitės choreografija.
Įrašė skamba A.Žvirblio ir G.Arbačiausko
balsai

BUS GERAS DERLIUS!

A.Žvirblio muzika, A.Danilevičs choreografija

GIMTIES UŽKALBĖJIMAS

L.Rimšos muzika, lietuvių liaudies žodžiai

LOPŠINĖ

Lietuvių liaudies muzika ir žodžiai,
Donato Bielkausko aranžuotė

SKRANDC BITELA

Lietuvių liaudies sutartinė, Mildos Ričkutės
adaptacija

RASOS

A.Žvirblio muzika, lietuvių liaudies žodžiai,
Agnės Rickevičienės choreografija

RUGIAPJŪTĖS VAKARO DAINOS

Lietuvių liaudies dainas sukomponavo
Irena Nakienė

„PULKUN, PULKUN...“

A.Žvirblio muzika,
lietuvių liaudies žodžiai

KARIO IR ŽIRGO AUKOJIMAS

A.Žvirblio muzika,
A.Danilevičs, L.Dabužinskaitės,
Dainiaus Biskio choreografija

TEKA LAIKAS

L.Rimšos muzika,
L.Dabužinskaitės choreografija

KŪRYBINĖ GRUPĖ

Idėjos autorė ir režisierė –

Leokadija Dabužinskaitė

Kompozitoriai: Linas Rimša ir Aras Žvirblys

Choreografai: Agris Danilevičs,

Sandra Muningytė – Domingo,

Agnė Rickevičienė, Dainius Biskis,

Leokadija Dabužinskaitė

Kostiumų ir scenografijos dailininkė –

Daiva Samajauskaitė

Vaizdo projekcijų dailininkas –

Rimas Sakalauskas

Šviesų dailininkas – Vilius Vilutis

Dalies tekstų autorius – Vladas Braziūnas

Repetitorė – choreografė –

Loreta Putvinskaitė-Vičienė

Režisierės asistentė –

Giedrė Kriaučionytė-Vosylienė

DALYVAUJA

Solistai: dainininkai Rasa Serra,

Airida Mockutė-Burkauskienė, Milda Pieškutė

(VU ansamblis „Ratilio“), Jevgenijus Kovalčukas,

Dainius Garuckas, Donatas Kaikaris, šokėjų

duetas Greta Frolovaitė ir Adam Czaplis /

Goda Mikuckytė ir Danielius Voinovas, deivė

Gintarė Vaitiekūnaitė / Paulina Čistovaitė,

sūnus Simonas Laukaitis ir kiti

Atlikėjai: valstybinio ansamblio „Lietuva“

choro ir šokio grupės

VADOVAI

L.e.p. vadovas, pavaduotojas –

Robertas Žukas

Meno vadovas – Giedrius Svilainis

Vyr. chormeisteris – Algimantas Kriūnas

Vyr. choreografė – Aušra Krasauskaitė

Choreografų asistentė –

Loreta Putvinskaitė-Vičienė

Scenografijos dalies vadovas –

Modestas Jančiulis

× × × × × × ×

Misterijoje panaudota: A. Žarskaus ir A. Patacko knygos „Virsmi“ citata,

M.K. Čiurlionio dailės muziejaus skaitmeninių dailininko kūrinių kopijų fragmentai:

LAIDOTUVIŲ SIMFONIJA. III iš 7 paveikslų ciklo. 1903

SONATA NR. III (ŽALČIO SONATA). FINALE. 1908

MINTIS. 1904\5

PERKŪNAS. 1909

PRELIUDAS (VYČIO PRELIUDAS). 1909

AMŽINYBĖ. 1906

PASAULIO SUTVĖRIMAS. VII iš 13 paveikslų ciklo.

1905\ 6

PASAULIO SUTVĖRIMAS. IX iš 13 paveikslų ciklo. 1905\6

PASAKA (KARALIŲ PASAKA). 1909

BIČIULYSTĖ. 1906\7

SONATA NR. II (PAVASARIO SONATA). ANDANTE. 1907

SONATA NR. VI (ŽVAIGŽDŽIŲ SONATA). ALLEGRO. 1908

MIŠKAS. 1907

Rėmėjai

Bilietus platina

bilietai.lt

Dėkojame

**Kviečiame paremti mūsų kūrybinę
veiklą – tai padaryti galite
paspaudus [ČIA](#)**

PROGRAM (ENGLISH VERSION)

GOD PRAAMŽIUS.

THE CREATION OF THE WORLD

Music by Aras Žvirblys

WE CAME FROM THE SOIL

Music by Linas Rimša, Choreography by Leokadija Dabužinskaitė

„Spartinaiti nusan amzin...”

(“Strengthen our nation” in Prussian)

Music by L.Rimša, Choreography by L.Dabužinskaitė

ACQUAINTANCE

PRAYER TO GODDESS GABIJA

Lithuanian Folk Song, Arrangement made by L.Rimša, Choreography by Sandra Muningytė – Domingo

PRAYER TO GODDESS ŽVORŪNA – MEDEINA

Music by A.Žvirblys,
Lyrics by Vladas Braziūnas

RITUAL HUNTSMAN’S DANCE

Music by A.Žvirblys,
Choreography by Agris Danilevičs

ON THE OTHER SIDE OF THE LAKE

Music by L.Rimša, Lithuanian folk lyrics,
Choreography by A.Danilevičs

KIDNAPPING OF VAIDILUTĖ

Music by L.Rimša, Choreography by
A.Danilevičs and L.Dabužinskaitė

PROPOSAL**THE WEDDING**

Music by L.Rimša, Lithuanian folk lyrics,
Choreography by A.Danilevičs

MEN LIKE GODS

Music by A.Žvirblys,
Choreography by A.Danilevičs

PRAYER TO ŽEMYNA

Music by A.Žvirblys,
Lithuanian folk lyrics

THE PRAYER OF SEEDERS

Music by A.Žvirblys, Lithuanian folk lyrics,
Choreography by L.Dabužinskaitė.
Voices of A.Žvirblys ir G.Arbačiauskas

THERE WILL BE A GOOD HARVEST!

Music by A.Žvirblys,
Choreography by A.Danilevičs

INCANTATION OF BIRTH

Music by L.Rimša, Lithuanian folk lyrics

LULLABY

Lithuanian folk lyrics and music,
Arrangement of Donatas Bielkauskas

THE FLIGHT OF A HONEYBEE

Lithuanian multipart song,
Adaptation by Milda Ričkutė

DEW HOLIDAY

Music by A.Žvirblys, Lithuanian folk lyrics,
Choreography by Agnė Rickevičienė

HARVEST TIME EVENING SONGS

Lithuanian folk songs were
composed by Irena Nakienė

„PULKUN, PULKUN... “ (“TO THE WAR”)

Music by A.Žvirblys,
Lithuanian folk lyrics

SACRIFICE OF THE WARRIOR AND THE STALLION

Music by A.Žvirblys,
Choreography by A.Danilevičs,
L.Dabužinskaitė, Dainius Biskis

TIME IS PASSING

Music by L.Rimša, Choreography by
L.Dabužinskaitė

CREATIVE TEAM

Author and director –

Leokadija Dabužinskaitė

Composers: Linas Rimša, Aras Žvirblys

Choreographers: Agris Danilevičs,

Sandra Muningytė – Domingo,

Agnė Rickevičienė, Dainius Biskis,

Leokadija Dabužinskaitė

Costume and scenography designer –

Daiva Samajauskaitė

Visual effects designer –

Rimas Sakalauskas

Lights designer – Vilius Vilutis

Text author – Vladas Braziūnas

Répétiteur – choreographer –

Loreta Putvinskaitė-Vičienė

Assistant director –

Giedrė Kriaučionytė-Vosylienė

ARTISTS

Soloists: singers Rasa Serra,

Airida Mockutė-Burkauskienė, Milda Pieškutė
(VU ensemble „Ratilio“), Jevgenijus Kovalčukas,

Dainius Garuckas, Donatas Kaikaris, dancers

Greta Frolovaitė&Adam Czaplis /

Goda Mikuckytė&Danielius Voinovas, Gintarė

Vaitiekūnaitė / Paulina Čistovaitė, Simonas

Laukaitis and others

Artists: State Ensemble LIETUVA choir and
dance group